

K I Á L L Í T Á S I K Ö R K É P

"DE PROFUNDIS"

Keresztes Dóra tárlata a Rézkarcolók Galériájában

A Galéria IX-ben, a Ráday utcában rendezték meg Keresztes Dóra grafikus fenti című kiállítását április 25-ikén. Az igen tehetséges, sokoldalú művész eddigi pályafutását így foglalja össze a munkásságát ismertető, szép kiállítású színes katalógus: "Budapesten született 1953-ban. A Magyar Iparművészeti Főiskola könyvművészeti tanzakán 1977-ben diplomázott, majd elvégezte a Főiskola Mesterképző Intézetét. Diploma után képzőművészeti gyermekműhelyek munkáját irá-nyította többek között a Magyar Nemzeti Galériában és művészeti szerkesztője volt a Múzsák című múzeumi folyóiratnak. 1984-ben ösztöndíjasként Rómában dolgozott. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének és a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, alelnöke a Magyar Illusztrátorok Társaságának és az Utisz Grafikai Stúdió vezetője. Önálló képzőművészeti munkássága mellett mint illusztrátor, plakáttervező, tipográfus és animációsfilm rendező is dolgozik." A kisgrafikáit és könyvillusztrációit bemutató, szépen rendezett mostani tárlata válogatás volt abból a rendkívül gazdag képi világból, amelynek egy-egy alkotó periódusában készült művei csoportos kiállításokon már bejárták a fél világot. Magyarországon kívül szerepeltek Brno, Pozsony, Belgrád, Tallinn, Hamburg, Sapporo, Nagoya, Ljubljana, Szófia, Bologna és Berlin kiállítótermeiben. Négy animációs filmet készített. Számos hazai és külföldi díj tulajdonosa, amelyekkel 1977 és 2000 között aratott elismerést. A Balatoni Kisgrafikai Biennálékon három alkalommal is (1983, 1985, 1987) nyert díjakat. Mostani tárlatát Kő Pál Kossuth-díjas szobrász-művész nyitotta meg, amelyből idézzük az alábbiakat:

"Vállamon aranyszőrű bárány. Sétálok a sötétkék égbolton...(Keresztes Dóra rajzait nézegetve, holdfénynél...) Az idejét sem tudom annak, hogy mióta szeretem rajzait, metszeteit és illusztrációit a feszesen fogalmazó grafikusmesternek, Keresztes Dórának. Az tűnt föl munkáit nézegetve és fejtegetve, hogy olyan egyértelműen rakja egymás mellé, elé, alá, fölé és mögé a jeleket, mintha egy égi dominójáték idején két ember, egy férfi és egy nő rakogatná a képeket-lapocskákat. Egy ötvösmester és egy jelképkottaíró-fanfárhangonszólórajongóköltő keveréke

ízésíteni őt. Lehetne persze kicsit erőszakoltan keresni előképeket és szellemi rokonságot, de nekem első asszociációm a nagyszentmiklósi aranyelet domborított formanyelvét beszélő, rajzoló ötvös, mint Ős. Mintha csak fémtűvel karcolná fel a jelképeket egy aranylemeze, érvényesen.

Keresztes Dóra linómetszete, X3

Ha már egy hosszúszoknyás, széparcú, barnahajú leány frissen vasalt okkersárga szárnyakkal ékesítve, báránkját ölében tartva ereszkedik alá, a csillagok között szalomozván, a holdsarló és egy magányos örökzöld mammutfenyő közelében, egy repülő bodega gyertyafényes, íves dombhajlatán, ácsingózva, majd hirtelen tovasuhanva a levegőég-bolt vékony karéján, elmondhatjuk bátran: ez a rajzi beszéd inkább való szobrászfüleknek-szemeknek, mint egyszerű, talán kevésfantáziájú pedagógusoknak, akik vélik érteni a látványt. De csak vélik...

Halak, kakasok, jércikék és kecskék, madarak, csillagok, szárnyas kereszték és égő gyertyatartók, üstökösök, glóriás pásztorkirályok és túlevelű ruhában pompázó-lépkedő fenyőfadámák. A jászolban szalmán Isten gyermeke szendereg, ajkáról ezüstnyál csorog alá az állára. Mi azt látjuk, hogy gyertyával a kezében egy angyal a föld felett ing 90 cm-rel, de függőlegesen, csak komoly méltósággal halad. Nincs szárnyacsapás, csak suhanás. Keresztes mester teremtményei: jelek, jelképek és pecsétek. Olyan tömör és tömény rajzok, amik nehezen mondhatók el szavakkal (bár készítése van rá a Szomoró Dezső nevelkedett szobrásznak!)

Keresve még az őseket... azt állítom, hogy a kalandozó magyarok idejéből datálható a magyar szobrászat. A tarsolylemez, a különböző csont- és fafaragások, fo-

Keresztes Dóra linómetszete, X3

nások, szíjfonatok, a fegyverek berakásai, lószerszámok, ivókupák, hatalmi jelvények megalkotása volt az elsődleges dolguk, céljuk. Azt érvényesítették, amit feltétlenül elhihetünk mi, kései utódaik, hogy szobrászatunk a kunbabák és tarsolylemezek, az öntött és domborítottan cizellált arany ivókupák készítésének idején adekvát volt a kor művészetével, de mindenképpen remekművek voltak...

Miért is fecsegek ezekről itt? Talán az elragadtatásom az oka, mert rövidebben is tudnék fogalmazni. Így például: Keresztes Dóra érett, jó művész!

Az ő munkái bírják a nagyítást. Ez azzal jár együtt, hogy művei magukban hordozzák a monumentalitás ígérését. Ő talán nem is tudja magáról, hogy neki nem az animációs film felé kellene elhajolnia, hanem a plasztikus világ, a szobrászat felé. Persze nyugodtan csinálhat filmet is, szobrot is mert működik a tehetség! hisz akiket és amiket ábrázol, az paripa is és szélvész is, farkas is és bárány is.

Keresztes Dóra 1975 óta kiállító művész, 16 egyéni kiállítást rendezett. Felsorolhatatlan az a számtalan csoportos kiállítás is, amelyeknek kiállító művésze. Animációs filmeket is készít, talán az erős, egyedi ízű figurái a készítői ezeknek a moziknak. Számtalan díj és elismerés tulajdonosa. De ami így a kedvesináló bevezetőmből talán megérezhető, az az, hogy színes egyéniség. Ajánlom figyelmükbe az erősen jó művészt: Keresztes Dórát.

Kő Pál

Keresztes Dóra linómetszetei, X3

KISGRAFIKÁK VAGY KIS GRAFIKÁK?

Az Újpesti Galériában szeptember 20-ikán nyílt meg a KISGRAFIKA 2002 című kiállítás. A Magyar Grafikus- művészek Szövetsége és két másik szakmai testület által rendezett tárlat meghívóján közel 130 magyar és külföldi kiállító neve szerepelt. A művészek magas színvonalú alkotásait igényes rendezésben láthatták az érdeklődők. Egyedül a kiállítás címét kell kifogásolnunk, amely félrevezeti a nézőket, de a gyűjtőket is. Ugyanis a kisgrafikákat ígérő tárlat a címe ellenére egyetlen kis-grafikát sem tartalmazott.

A "kisgrafika" fogalom a grafika egy speciális ágára vonatkozik, amelybe az ex libris, azaz könyvjegy és az alkalmi grafika tartozik. Ez utóbbi csoportba sorolhatók a karácsonyi és újévi üdvözlőlapok, az In memoriam-lapok és egyéb, grafikával kísért közlemények. Mind a könyvjegy, mind az alkalmi grafika esetenként egy-egy személy vagy intézmény nevét viseli, egyben meghatározott rendeltetése is van. Nem téveszthető tehát össze a szabad grafikai lapokkal, amelyek kizárólag esztétikai élményt kínálnak a nézőknek, sokszor igen magas fokon. Az ex libris és az alkalmi grafika tehát rendeltetése miatt elkülönül a kis vagy nagy méretű grafikai lapok kimeríthetetlen gazdagságú táborától, igényt tartva az immár sok évtizede kiérdemelt gyűjtőnévre. Méltánytalanság, ha a "nagy testvér" ezt eltulajdonítja tőle olyan esetben, amikor valójában csak kis méretű grafikák szerepelnek a kiállításon.

Az Újpest Galériában látott alkotások kis méretű, bár igen kiváló minőségű alkotások voltak. Megvallható, hogy ez a meghatározás nem olyan frappáns hang-

zású, mint a *kisgrafika* szó. A jelen és a jövő nyelvészeitől, de grafikusaitól is joggal elvárható ezek nevének a megalkotása, mint ahogy "csinált", de évtizedek használata során a köztudatba bekerült szó jelzi a könyvjegy és műfajbéli társait is. Egyesületünk tagjai közül Újpesten *Feszt László*, *Kőhegyi Gyula* és *Molnár Icsu István* szerepelt igen magas színvonalú, "kis méretű" alkotásokkal. Közülük Feszt László és Kőhegyi Gyula a Magyar Grafikáért Alapítvány díját is elnyerte grafikáival. Örömmel gratulálunk!

Soós Imre